Plus a minus

4 doporučení a 4 varování

\+ Novinka v autorství Viktora Černického *Pneu*, uvedená v premiéře v prostoru Jatka78, je fyzicky náročným a současně hravým a vynalézavým průzkumem Talebova konceptu antifragility. Čtveřice performerů s více než dvacítkou pneumatik si na performativním hřišti vystavěla svět, ve kterém i přes občasné hroucení materiálu panovala lehkost a bujelo úsměvné spiklenectví. Autentické setkání nad stovkami kilogramů hmoty i navzdory viditelnému tělesnému odčerpávání sil působilo výsostně posilujícím dojmem

− Programová rada letošního Bělehradského mezinárodního divadelního festivalu v Srbsku (BITEF) zablokovala plánované uvedení inscenace *Pelicot Trials* v režii Mila Raua.

Hana Strejčková

\+ Amslerova inscenace *Farinelli a král*, prezentovaná v pražském Rokoku, byla při premiéře provázena nadšením i potlesky na otevřené scéně především při vokálních číslech Vojtěcha Franců v roli slavného kastráta. Ano, všechna čest, dramatický náboj jevištního díla má však „na svědomí“ především Viktor Dvořák jako král Filip. Postava psychicky křehkého, umíněného i nejistého, smyslně hysterického i po čistotě toužícího panovníka je skutečnou hnací silou nadprůměrné inscenace. Dvořák znamená od své role v *Andělech v Americe*, ověnčené ostatně Cenou Thálie, spolehlivou interpretační jistotu v inscenacích MDP a patří dnes ke špičce českého divadelního herectví.

− Divadlo Viola léta rád navštěvuji, za připomenutí stojí řada projektů Lídy Engelové či nedávná premiéra *Jana bude brzy sbírat lipový květ* s Davidem Matáskem a Jenovéfou Bokovou (režie Beata Parkanová). Odvolání Kláry Cibulkové z šéfovského postu, na němž se ani neohřála, však svědčí o podivné politice za provoz scény odpovědných „komisařů“, připomíná to i kauzu víc než krátkodobého šéfování Karla Tománka ve Studiu Ypsilon. Ve vrcholné politice se hovoří o stovce dnů hájení, u uměleckých institucí by doba – troufám si říci – měla být o poznání delší, zvláště když se k likvidačním rozhodnutím dospívá brzy po prázdninách.

Jan Kerbr

\+ Na základě představení *Kriplštreka* Divadla Líšeň, zhlédnutého na Samozvané národní přehlídce stínových divadel Budiž stín v Poniklé, musím ocenit vtipně dryáčnickou poetiku s využitím loutek, hudebních nástrojů monumentality akordeonu a suzafonu, drsných songů, masek, loutek hadrových i stínových a celkového nasazení spolutvůrců Pavly Dombrovské a Luďka Vémoly. Příběh dvou bezdomovců, postavených před povinnost uložit popel ženy, která jim v různých okamžicích zachránila život, ale celou výhru v loterii utratila za hrob pro svého psa, je v duchu drastické pouliční loutkárny rozvedený pohádkový archetyp zvířátek, která utečou od pána, který s nimi špatně zachází, na své pouti se setkají s nebezpečími, jež dokážou díky svým zvířecím schopnostem zažehnat, a nakonec se vracejí domů, kde mezitím nahlédli, jak tam chybějí a jak moc je páníček potřebuje. I dva hrdinové *Kriplštreky* utíkají z azylového zařízení, kde je režim jako v koncentráku, a ve finále je jeho provozovatel přímo prosí, aby se vrátila. Jejich přítomností je totiž podmíněn grant Evropské unie.

− „Proti“ se ve mně vzpříčí vždy, když se setkám s vyprázdněným stereotypem, a to i tehdy, když souhlasím se smyslem sdělení. Apartní genderové a sociální stereotypy komerčních artefaktů mě nerozčilují, to k sobě patří (i když by bylo vtipnější, kdyby nemuselo). Mrzí mě ale, když Daniela Špinar nejen ve své knize *Zápisky z tranzice*, ale i v rozhovorech zužuje ženskost na zálibu v ozdobách a ženy charakterizuje marnivostí. Přitom její nejvěrnější přítelkyně zrovna takové vůbec nejsou. Samotnou mě překvapilo, když jsem při sledování filmu Tomáše Hlaváčka *Dům bez východu* pocítila nevoli vůči stereotypu romská žena = cigareta a prostor obývaný Romy = přetékající popelníky. Napadlo mě – samozřejmě i pod vlivem přituhující atmosféry ve společnosti –, kolik „slušných“ lidí si řekne: „Hlavně, že mají na cigára.“ Bylo by proti zásadám dokumentaristiky říct lidem, které dokumentarista natáčí, aby to bez těch stereotypních atributů chvíli vydrželi? Byla by to manipulace a zrada na autenticitě?

Alena Zemančíková

\+ Od listopadu má Národní divadlo v Praze na repertoáru novinku *V parku*, kterou nastudoval umělecký šéf Laterny magiky Radim Vizváry. Do hodinové inscenace o dvou seniorech, zestárlém klaunovi a vysloužilé baletce režisér obsadil Josefa Kotěšovského, jenž proslul zejména jako Veselý klaun v Kouzelném cirkusu, a Zuzanu Hrzalovou působící v souboru od roku 1982. Nonverbální příběh s hravými filmovými dotáčkami a podmanivou hudbou Iva Sedláčka v sobě snoubí humor, vytříbený herecký um obou představitelů, jimž skvěle sekunduje Halka Třešňáková, ale i prvky obyčejného dojetí. Z poetického zastavení v La Fabrice, kde soubor po dobu rekonstrukce Nové scény hostuje, budete odcházet zasaženi. Jde totiž o obyčejné lidské příběhy odehrávající se všude kolem, blízko nás.

− Rád bych se zastavil u trendu, kdy mnohá divadla upouštějí od tištěných programů a diváci se musí často spokojit s QR kódy. Do jisté míry jejich rozhodnutí chápu, nicméně pokud si divadelníci (jmenovitě například Divadlo pod Palmovkou či Jihočeské divadlo na své komorní scéně Na Půdě) stěžují na časté svícení mobilů v sále, tímto onen nešvar ještě podporují. Lidé v telefonech během představení hledají jména herců, postav či tvůrců. Nedivím se jim. Navrhuji proto (když už to musí být) jít aspoň zlatou střední cestou, kterou zvolilo Divadlo Na zábradlí: vytisknout leták se základními informacemi a ostatní si divák chtivý dalších informací může nalézt v elektronické verzi programu po představení.

Jiří Landa